

Sekretua, anonimatuia eta gardentasuna



Rosa M.
Martín-Sabarís
EHU-KO IRAKASLEA

Adierazpen askatasuna, informazio eskubidea. Halako hitzak ahoskatu genituen 1983ko apirilaren 18an UPV/EHUko Informazio Fakultatean egin genuen batzar jendetsuan. 19 urte nituen. Xabier Sánchez Erauskin kazetaria kartzelara zihoan bi artikulua idazteagatik: *ETAko presoen bi arreba* eta erregeak egindako bisitari buruzko *El paseillo y la espantá*. Bestelako garaiak ziren.

Adierazpen askatasuna. Halako hitzak Barakaldoko pankarta batean 2015eko maiatzean Kaiet Prieto atxilotu zutenean. Hitz berberak 2018ko otsailean absolbitu dutenean. “Zure borroka, gure eredu” twitterren argitaratzea, sinatuta, hori delitua. Bestelako garaiak dira.

PPk sare sozialetako anonimatuia galarazteko neurriak hartu nahi ditu. Mehatxuak, erasoak eta inunitatea ekiditeko. Egia da, eta ni ados nago. Erraza baita profil faltsutik gorrotoa sustatzea, eta homofobia, arrazismoa edota indarkeria matxista. Ala bestelako mezuak debekatzea da helburua?

Informazio eskubidea. Halako argudioa erabili da *Ugarteko* ezizeneko ertzain-buruak jarritako salaketaren epaiketan. Eta epaileak informazio askatasuna lehenetsi du, agintari horren ohorea eta intimitatearen ginetik. Jakiteko eskubidea dugulako.

Seguritate zibernetikoaren izenean iragarri du RTVE korporazioak bere langileen posta elektronikoa miatzeko eskubidea duela. Haserre bizia sortarazi du kazetarien artean. Sekretu profesio-

sionalaren aurkako atentatuia dela diote. Kazetari batek bere “iturriak” babestu behar omen dituela. Iturriak? Zeintzuk dira ditugun albisteen iturriak? Gobernuak, erakundeak, sindikatuak, seguritate-indarrak, adituak... Zenbat aldiz erabili du kazetari batek babestu beharreko iturri bat? Sekretu profesionala da kazetariena? Eta militarrena? Ertzainena ez al da sekretu profesionala? Gobernuko presidentearena?

Halaxe, sekretutzat, jo du Espainiako Gobernuak Arabia Saudirekin defentsa alorrean duen akordioaren inguruko informazioa, elkarren babesa izango dute. Bien bitartean, Arantxa Tapia sailburuak iragarri du gero eta garrantzi handiagoa duela Euskadirentzat monarkia absolutu horren merkatuak.

Euskadik *Transparency International España* delako ebaluazioan lehen postua lortu du 2012, 2014 eta 2016. urteetan. Nork nori nor? Noiz? Non? Zertarako eta zergatik da Arabia Saudi Euskadirentzat merkatu estrategikoa?

Irekia eta gardena behar du gaurko komunikazioak. Norabide bakarrek komunikazioak eta norabide bakarrek eskubideek ez dute gaur zentzurik. Whatsappen bezala, nik zurea ikusi ahal izateko, zuk nirea ikusteko eskubidea izan behar duzu. Besterekikotasunean oinarritutako komunikazioa. Alex de la Iglasiaren azken filmak, *Ezezagun perfektuak*, erakutsi digu zer behar dugun: informazioa eta sekretuak partekatzeak sor dezakeen akelarre garbitzailea. ■

Gorputz ez-onartuak



Leire Narbaiza
Arizmendi
IRAKASLEA
@txargain

Euskaldun askok Goya sarien gala adi-adi ikusi genuen *Handia* filmagatik. Gala hartan emakumeen eskubideen aldarria egingo zela iragarri ziguten, andreon ikusgarritasuna errebindikatu, feminismoa ahotan hartu.

Baina itxurakeria baino ez zen egon; izan ere, hainbat emakumeren gorputzak izan ziren ekitaldi guztian zehar mintzagai. Andra batzuen loditasuna, hain zuzen ere. Andrazko batek aitatu zuen filma errodututakoan baino argalago zegoela. Beste batek hirugarren bati esan zion dietista bera, eta ez oso abila, kontratatu zutela. Zuzendari sarituak beste zuzendari gizon bati erantzun bere ama

harena baino argalagoa zela... Horrela, jo-puntuak beti gizenak, andrazko potoloak. Eta tristeena, sarrri emakumeen ahoetatik entzun beharra.

Gorputz ez-normatiboak. 90-60-90 neurriak ez dituztenak, kanon estetiko zurruntan sartzen ez direnak. Txistea egiteko, barre egiteko. Latza da, gero, beti izatea gorputz femeninoa borroka zela. Gizon gizenak egon arren, inork ez zituen-eta ahotan hartu.

Eskerrak Eneko Sagardoyk saria jasotzean lezioa eman ziguna, identitate ez-onartuei, eta gorputz arraroari eskaini zuelako. Biba gorputz guztiak, gizen zein argal. Izan gaitezen handiak. ■